

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 39/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovéj a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., Kadnárova 83, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ivan Syrový, PhD., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 66/2021 z 29. septembra 2021, ako aj proti postupu Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 6/2017 nečinnosťou v súvislosti s vrátením súdneho poplatku za dovolanie takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou z 10. decembra 2021 doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia „práva na súdnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 a 2, Čl. 47 ods. 3, Čl. 12 ods. 1, 2 a 4, Čl. 19 ods. 1 a 3, Čl. 35 ods. 3, Čl. 36 ods. 1 písm. b) a c), Čl. 39 ods. 1 a Čl. 36 ods. 1 Charty (bez označenia, o ktorú konkrétnu chartu má ísť, pozn.), Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 66/2021 zo dňa 29.09.2021, ako aj postupom Okresného súdu Zvolen pri nečinnosti v konaní o vrátení súdneho poplatku za dovolanie“. Žiada ďalej, aby bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Cdo 66/2021 z 29. septembra 2021 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Okrem toho žiada prikázať Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) konať o žiadosti sťažovateľky o vrátenie súdneho poplatku za dovolanie. Domáha sa napokon náhrady trov konania vo výške 460,90 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:

3. Sťažovateľka na základe pracovnej zmluvy zo 16. apríla 2007 bola zamestnankyňou obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“). Dňa 3. apríla 2012 utrpela veľmi vážny pracovný úraz ľavej ruky vyžadujúci si operáciu. Žalovaná uprosila sťažovateľku, aby si zdravotné problémy spôsobené pracovným úrazom riešila až v septembri z dôvodu, že išlo o sezónu a dovolenkové obdobie. Od tohto momentu žalovaná konala voči sťažovateľke diskriminačne a v rozpore s dobrými mravmi. Dňa 13. augusta 2012 jej znížila prémie z princípu primeranosti za najlepšie dosiahnuté výsledky, a to spätne už za júl, čo je nielen diskriminačné, ale aj protizákonné. Navýšili jej ďalej plán tržieb a marže. Na sťažnosť, ktorú sťažovateľka podala, žalovaná neodpovedala. Dňa 31. augusta 2012 pred plánovaným nástupom na práceneschopnosť a pred plánovanou operáciou dostala výpoveď z dôvodu nadbytočnosti. Jej pracovný pomer sa po ukončení dlhodobej (takmer dvojročnej) práceneschopnosti skončil 4. júla 2014. Sťažovateľka nemala nárok na žiadne odstupné, pričom v roku 2012 súbeh výpovednej doby a odstupného nebol. Ostala nezamestnaná, sociálne izolovaná s poškodeným zdravím a bez akéhokoľvek príjmu. Stala sa osobou so zdravotným postihnutím.

4. Ak by sťažovateľka mala zabezpečené zo strany žalovanej adekvátne pracovné pomôcky, k pracovnému úrazu a k poškodeniu jej zdravia by nikdy nedošlo. Jej liečba bola ukončená 23. januára 2015. Po jej skončení požiadala Sociálnu poisťovňu o úrazovú dávku. Tá si 15. mája 2015 vyžiadala od žalovanej profesiogram týkajúci sa práce sťažovateľky, keďže na jeho základe sa určuje percentuálny pokles pracovnej schopnosti a poškodenie zdravia po pracovnom úraze. Žalovaná v profesiograme uviedla nepravdivé, nepresné a zavádzajúce údaje. Z tohto dôvodu sťažovateľka 31. mája 2016 požiadala žalovanú o vypracovanie opravného profesiogramu, avšak žalovaná na žiadosť nereagovala. Dňa 12. septembra 2016 žalovaná odovzdala sťažovateľke písomnosť, v ktorej informovala, že doplňujúce údaje k prípadu bude poskytovať výlučne na žiadosť Sociálnej poisťovne alebo súdu. Podľa sťažovateľky obsah písomnosti bol diskriminačný, keďže ju z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu znevýhodňoval, poškodil, resp. obmedzil v práve na informácie a v prístupe k jej ostatným osobným údajom. Išlo o priamu diskrimináciu z dôvodu iného postavenia voči Sociálnej poisťovni v súbehu s konaním v rozpore s dobrými mravmi v príčinnej súvislosti s pokračujúcim nerovnakým zaobchádzaním v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu spôsobeného pracovným úrazom, neoprávneným postihom za sťažnosť proti zníženiu prémie v čase trvania pracovného pomeru. Bola tým porušená zásada rovnakého zaobchádzania v súbehu so zneužitím práva v oblasti pracovnoprávných vzťahov.

5. Dňa 24. februára 2017 sťažovateľka podala na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhala priznania nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur za diskrimináciu spôsobenú žalovanou odmietnutím poskytnúť spresnené údaje, dôkazy, štatistiky výkonov týkajúcich sa práce sťažovateľky potrebných pre účely Sociálnej poisťovne na zistenie percentuálneho poškodenia zdravia po pracovnom úraze, ako aj za uvedenie nepresných a nepravdivých údajov v profesiograme, a tým aj za uvedenie Sociálnej poisťovne do omylu pri určovaní percentuálnej miery poškodenia zdravia. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 13 C 6/2017.

6. Rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 6/2017 z 26. marca 2018 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá.

7. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) Civilného sporového poriadku. Rozsudkom Krajského

súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 334/2018 z 27. februára 2020 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

8. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 8. júna 2020 dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f), ako aj § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

9. Dňa 7. augusta 2020 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku z dovolania. Sťažovateľka tento poplatok aj zaplatila kvôli istote, že nedôjde k zastaveniu dovolacieho konania. Následne 15. októbra 2020 požiadala okresný súd o vrátenie súdneho poplatku z dovolania s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. d) bodu 1 a 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov s tvrdením, že v skutočnosti jej poplatková povinnosť vôbec nevznikla. Do dňa spísania ústavnej sťažnosti okresný súd na jej žiadosť o vrátenie súdneho poplatku nereagoval.

10. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 66/2021 z 29. septembra 2021 bolo dovolanie odmietnuté.

11. Podľa konštatovania najvyššieho súdu za nesprávny procesný postup okresného súdu a krajského súdu, ktorým malo dôjsť podľa sťažovateľky k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku], považuje sťažovateľka okolnosť, že sa všeobecné súdy nevysporiadali s jej argumentáciou, a to napriek tomu, že jasne vysvetlila, že za dôvod diskriminácie považuje svoje zranenie (pracovný úraz). Nesprávne právne posúdenie veci [§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku] vidí sťažovateľka v názore krajského súdu, podľa ktorého nepreukázala kvalifikovaný dôvod diskriminácie a neuniesla dôkazné bremeno. V súvislosti s tvrdeným odklonom od rozhodovacej praxe poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo 10/2011 z 3. októbra 2011.

12. Podľa názoru najvyššieho súdu pokiaľ sťažovateľka namieta nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu pre nedostatok riadneho odôvodnenia, treba poukázať na zjednocujúce stanovisko R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku a len výnimočne, keď rozhodnutie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, pričom zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania účinné od 1. júla 2016 sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie stanoviska týkajúceho sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov.

13. Za právnu otázku zásadného významu označila sťažovateľka právne posúdenie krajského súdu, podľa ktorého nepreukázala kvalifikovaný dôvod diskriminácie a neuniesla dôkazné bremeno. V skutočnosti však z obsahu dovolania vo vzťahu k tejto dovolacej námietke vyplýva, že sťažovateľka nesúhlasí s vyhodnotením dôkazov zo strany okresného súdu a krajského súdu, podľa ktorých sťažovateľka predloženými dôkazmi a označenými skutočnosťami nepreukázala, že by s ňou žalovaná mala zaobchádzať inak ako s inou osobou v porovnateľnom postavení.

II.

Argumentácia sťažovateľky

14. Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutia všeobecných súdov sú nedostatočne odôvodnené v súvislosti s interpretáciou zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“).

15. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu je nespravodlivé, nedostatočné, vnútorne rozporuplné, arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže ústavne nekonformným spôsobom interpretuje ustanovenie § 2 ods. 1 až 8 antidiskriminačného zákona. Najvyšší súd nevysvetlil jasne a logicky, prečo uvádzané dovolacie dôvody v podanom dovolaní neboli vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku. Je neprípustné, aby sťažovateľkou uvedený dôvod diskriminácie (nepriaznivý zdravotný stav) bol pre najvyšší súd nepodstatný, menejcenný, nevýznamný. Nemožno sa stotožniť s názorom, že sťažovateľka nešpecifikovala, aké bolo jej odlišné postavenie alebo vlastnosť, pretože počas celého konania tvrdila, že k diskriminácii došlo od jej pracovného úrazu uplatňovaním negatívnych krokov voči nej bez dostatočného zdôvodnenia.

16. Sťažovateľka namieta ďalej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v súvislosti s jeho nečinnosťou pri rozhodovaní o jej žiadosti z 15. októbra 2020 o vrátenie súdneho poplatku za podané dovolanie, keďže okresný súd na túto žiadosť vôbec nereagoval.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné predovšetkým konštatovať, že sťažovateľkou požadované znenie nálezu (petitu) nezodpovedá ustanoveniu § 123 ods. 1 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať aj označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí.

18. Z formulácie návrhu nálezu (petitu) uvedeného v ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa domáha porušenia „Čl. 46 ods. 1 a 2, Čl. 47 ods. 3, Čl. 12 ods. 1, 2 a 4, Čl. 19 ods. 1 a 3, Čl. 35 ods. 3, Čl. 36 ods. 1 písm. b) a c), Čl. 39 ods. 1 a Čl. 36 ods. 1 Charty, ako aj Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach“, a to jednak dovolacím uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom okresného súdu v súvislosti s jeho nečinnosťou pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľky o vrátenie súdneho poplatku z dovolania.

19. Sťažovateľka teda namieta jednak porušenie „Charty, ako aj Dohovoru o ľudských právach“. Vôbec pritom neuvádza, akú (ktorú) chartu má tým presne na mysli. Ak by sa vychádzalo z toho, že má ísť o Chartu základných práv Európskej únie, je potrebné uviesť, že tento dokument neobsahuje ustanovenia označené ako čl. 12 ods. 4, čl. 19 ods. 3, čl. 35 ods. 3, čl. 36 ods. 1, čl. 36 ods. 1 písm. b) a c), čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3. Na druhej strane síce obsahuje ustanovenia označené

ako čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1, tie však *ratione materiae* s obsahom ústavnej sťažnosti nijako nesúvisia.

20. Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie „čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach“, možno s veľkou mierou istoty konštatovať, že zrejme tým má na mysli Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

21. Požiadavka na vyslovenie porušenia niektorého ustanovenia ústavy z petitu ústavnej sťažnosti nevyplýva.

22. Z pohľadu ústavného súdu pri vymedzení predmetu konania je rozhodujúce sťažovateľom požadované znenie výroku nálezu, ktorý však v tomto konkrétnom prípade sťažovateľka (ako je to už uvedené) neformulovala dostatočne určitým a jasným spôsobom, teda tak, aby to zodpovedalo požiadavke ustanovenia § 132 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde.

23. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

24. Z ustanovenia § 56 ods. 3 v spojení s ustanovením § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde vyplýva, že v prípade odstrániteľných nedostatkov ústavnej sťažnosti môže (teda nemusí) ústavný súd vyzvať navrhovateľa (v danom prípade právneho zástupcu sťažovateľky), aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Inými slovami, za daného stavu bolo na zvážení ústavného súdu, či na doplnenie odstrániteľnej chýbajúcej zákonnej náležitosti právneho zástupcu sťažovateľky vyzve.

25. Pri skúmaní rozsahu práva uváženia ústavného súdu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde (teda či právneho zástupcu sťažovateľky vyzve alebo nevyzve, aby v určenej lehote nedostatok ústavnej sťažnosti odstránil) treba zásadne zdôrazniť, že nejde o voľnú úvahu, ktorá by vlastne znamenala svojvôľu pri posudzovaní takejto otázky. Rozhodovanie v týchto súvislostiach sa musí riadiť určitými zásadami tak, aby bolo dostatočne predvídateľné a transparentné.

26. Podľa názoru ústavného súdu treba vychádzať zo skutočnosti, že v konaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy sťažovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Advokáta ako osobu práva znalú a oprávnenú na zastupovanie v súdnych konaniach treba nepochybne považovať za osobu odborne kvalifikovanú, od ktorej sa dá právom očakávať, inter alia, dostatočná znalosť procesnoprávných predpisov, ktorými sa riadi konanie, v ktorom klienta právne zastupuje. Vychádzajúc z tejto premisy, možno dôjsť k záveru, že k postupu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde by malo zo strany ústavného súdu dochádzať skôr len výnimočne, keď to odôvodňujú konkrétne okolnosti daného prípadu. Inými slovami, výklad tohto ustanovenia má byť v zásade reštriktívny. Je zrejme už na prvý pohľad, že v prípadoch, keď sťažovateľ (v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) podá ústavnú sťažnosť bez toho, aby k nej pripojil plnomocenstvo pre advokáta a s prípadnými ďalšími chýbajúcimi náležitosťami, je postup ústavného súdu v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde aj v rámci jeho reštriktívneho výkladu v zásade a spravidla na mieste (II. ÚS 238/2019, II. ÚS 557/2020).

27. V danom prípade je sťažovateľka zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, no napriek tomu zákonná náležitosť ústavnej sťažnosti vyplývajúca z ustanovenia § 123 ods. 3 písm. c) zákona o ústavnom súde absentuje. Z podanej ústavnej sťažnosti nevyplýva vôbec nijaké vysvetlenie, prečo to tak je. Takúto situáciu nemožno pri spomínanom reštriktívnom výklade ustanovenia § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde považovať za takú výnimočnú či osobitú, ktorá by odôvodňovala, aby ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na odstránenie nedostatku podania.

28. Podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho prerokovania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom.

29. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie „Čl. 46 ods. 1 a 2, Čl. 47 ods. 3, Čl. 12 ods. 1, 2 a 4, Čl. 19 ods. 1 a 3, Čl. 35 ods. 3, Čl. 36 ods. 1 písm. b) a c), Čl. 39 ods. 1 a Čl. 36 ods. 1 Charty“ uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 66/2021 z 29. septembra 2021, ako aj postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 6/2017 nečinnosťou v súvislosti s vrátením súdneho poplatku za dovolanie odmietnuť pre nedostatok náležitosti ustanovenej zákonom.

30. Vo zvyšnej časti treba ústavnú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

31. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

32. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

33. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa.

To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

34. Vychádzajúc z uvedeného, úloha ústavného súdu sa vo veci sťažovateľa obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o odmietnutí dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

35. Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dovolacím uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 66/2021 z 29. septembra 2021, treba predovšetkým poznamenať, že nijako nepolemizuje s argumentáciou najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolacej námietke podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Spochybňuje totiž iba tie závery najvyššieho súdu, ktoré sa týkajú tvrdenej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku s tým, že ich považuje za nedostačujúce, pretože z nich nevyplýva, v akom smere sťažovateľka pochybila pri formulácii tohto dôvodu prípustnosti dovolania.

36. I keď ústavný súd má výhrady proti interpretácii „*nesprávneho procesného postupu v zmysle § 420 písm. f) CSP*“ tak, ako ju predostrel najvyšší súd (podľa ktorej sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní a tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritornú rozhodovaciu činnosť súdu), zároveň konštatuje, že v okolnostiach prejednávanej veci je podstatné, že najvyšší súd sa vo vzťahu k namietaným okolnostiam adekvátnym spôsobom vysporiadal s podstatnou argumentáciou sťažovateľky, pričom jeho závery pre túto vec možno v rozhodujúcich skutočnostiach považovať za ústavne udržateľné. Z argumentácie najvyššieho súdu je zrejmé, že sťažovateľka v skutočnosti nenamieta nesprávne právne posúdenie veci (odchýlne od ustálenej rozhodovacej praxe), ale hodnotenie vykonaných dôkazov zo strany okresného súdu a krajského súdu, ktoré podľa názoru sťažovateľky pri správnom vyhodnotení skutkového stavu mali dospieť k odlišným právnym záverom v rozhodujúcich otázkach. Pri takto konštruovanej argumentácii (keď namietaný právny názor má vychádzať z nesprávne zisteného skutkového stavu) nie je vôbec možné hovoriť o prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

37. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s nečinnosťou okresného súdu v konaní o vrátenie súdneho poplatku za dovolanie pod sp. zn. 13 C 6/2017 treba predovšetkým uviesť, že ústavný súd vychádzal zo sťažovateľkou preukázanej skutočnosti, že o vrátenie súdneho poplatku z dovolania požiadala, ale zároveň aj z neovereného predpokladu vychádzajúceho z tvrdenia sťažovateľky, podľa ktorého okresný súd dosiaľ na jej žiadosť nereagoval.

38. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza ústavný súd z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom

k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/2020). Porušenie tohto práva sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, teda právnu a faktickú zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

39. Vo vzťahu k zložitosti veci treba uviesť, že predmetom konania je rozhodnutie o vrátení súdneho poplatku z dovolania, čo možno považovať za pomerne bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V predmetnom konaní ide len o vec právneho posúdenia. Konanie o vrátení súdneho poplatku je druhotné (teda akcesorické), v ktorom sa nerozhoduje o merite veci, ale o akcesorickom nároku, ktorý vznikol v súvislosti s konaním vo veci samej.

40. Čo sa týka správania sťažovateľky, nemožno poprieť, že sa nepričinila o vznik prieťahov. Zároveň však nebolo možné prehliadnúť, že sťažovateľka nevyužila možnosť upozorniť okresný súd na neprimerane dlhé rozhodovanie o vrátení súdneho poplatku, a to napríklad postupom podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tieto prostriedky ústavný súd síce nepovažuje za nevyhnutné pre domáhanie sa vyslovenia porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote, rozhodne však ide o prostriedok, ktorý má v sebe potenciál preukázateľne upozorniť na príliš dlhé konanie a odstrániť tento nedostatok.

41. Vo vzťahu k postupu okresného súdu vychádzal ústavný súd zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej nie každý prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama o sebe ešte nemusí zakladať porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prieťahy“ je autonómny a možno ho vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Skutočnosť, že všeobecný súd nevykonáva žiadne úkony nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobrá.

42. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľku, tento aspekt v ústavnej sťažnosti nerozvinula, a preto nemožno bez ďalšieho prisvedčiť, že ide o vec s mimoriadnym významom pre ďalšie právne konanie. Sťažovateľka okresný súd o vrátenie súdneho poplatku neurgovala, čo nasvedčuje absencií mimoriadneho významu otázky pre sťažovateľku.

43. Otázka vrátenia súdneho poplatku, podobne ako napríklad rozhodovanie o trovách konania, je druhotná vo vzťahu k rozhodovaniu v merite veci, ktoré je primárne spôsobilé nastoliť stav právnej istoty strán v konaní (mutatis mutandis IV. ÚS 248/08, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016, IV. ÚS 498/2018).

44. S poukazom na druhotný (akcesorický) charakter konania o vrátenie súdneho poplatku ústavný súd posudzuje ústavnoprávnu intenzitu porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote v takýchto prípadoch reštriktívne (IV. ÚS 569/2018).

45. V závere možno uviesť, že postup okresného súdu (ak by naozaj bolo pravdou, že do podania ústavnej sťažnosti nereagoval na žiadosť sťažovateľky o vrátenie súdneho poplatku z dovolania) bol poznačený neodôvodnenou nečinnosťou, avšak vzhľadom na celkovú dĺžku tejto nečinnosti (od 15. októbra 2020 do 10. decembra 2021, teda necelých 14 mesiacov), ako aj na skutočnosť, že nečinnosť sa týka rozhodovania iba o akcesorickej otázke vrátenia súdneho poplatku,

a s prihliadnutím na absenciu relevantnej aktivity sťažovateľky voči okresnému súdu na nápravu tohto stavu možno uzavrieť, že v uvedenom prípade nejde o nečinnosť v takej ústavne relevantnej intenzite, ktorá by mohla viesť k vysloveniu porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 249/2021 zo 6. mája 2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu